

VZDĚLÁVACÍ OBSAH ŠVP

Základem vzdělávacího obsahu je hra, která je pro dítě nejpřirozenější a rozvíjí všechny oblasti vývoje dítěte. Dalším prostředkem jsou spontánní, polořízené a řízené činnosti. Obsah se odvíjí i od nepředvídatelných životních situací. Snažíme se, aby vzdělávání probíhalo individuálně i skupinově. ŠVP

určuje přibližné časové rozložení daných témat nezávazně. Časový prostor k realizaci zůstává otevřený, flexibilní, dostatečně volný s prostorem pro aktuální situace, pro aktivní vstup dětí i tvořivost učitelky. ŠVP je dokument, který se stále vyvíjí, a který úzce souvisí s postupným získáváním nových zkušeností, poznatků z autoevaluace, se stálým sebevzděláváním pedagogů a s postupnými změnami podmínek, které jej ovlivňují.

Tematický název Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání je:

„STROM POZNÁNÍ“

1 téma: ZDRAVÍ

2 téma: RODINA

3 téma: ZVYKY, TRADICE A OSLAVY

4 téma: ZMĚNY V PŘÍRODĚ

1. téma: ZDRAVÍ

Cíle

- *uvědomovat si základní funkce těla, zejména smyslové orgány*
- *prevence onemocnění*
- *výchova ke zdravému životnímu stylu vnímání jednotlivých částí těla*

Obsah

- činnosti a situace spojené s vytvářením zdravého životního stylu
- osvojování zdravých životních návyků
- dítě poznává a učí se vnímat své tělo, uvědomuje emoce, učí se zvládat nové situace, získává zdravé sebevědomí, uvědomuje si své schopnosti
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě

Naplňuje dílčí cíle

- vytvářet si správné postoje ke zdravému životnímu stylu
- rozlišuje, co je zdraví/nemoc, bezpečí/nebezpečí
- uvědomování si vlastního těla
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- získat jistotu v kolektivu třídy, důvěřovat učitelkám, navazovat kamarádké vztahy
- učit se vzájemně domluvit a řešit spory. dodržovat dohodnutá pravidla a řídit se jimi
- uvědomovat si, že každý má v životě své místo (v rodině, ve škole apod.)
- svoje prožitky a pocity slovně, výtvarně, pohybově a dramaticky ztvárnit a vyjádřit

Rizika

- nevíšimavost k nevhodné komunikaci a ke sporům mezi dětmi
- malá podpora dětských přátelství
- nevytvořená a nedostatečně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému
- nedostatek možností a příležitostí k poznávacím činnostem
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a realizovaného tématu

Nabídka činností a příležitostí

- smyslové a psychomotorické hry
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu
- činnosti směřující k ochraně zdraví, vytváření zdravých životních návyků
- činnosti směřující k prevenci úrazů, závislostí
- činnosti relaxační a odpočinkové
- hudební a hudebně – pohybové hry
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, lezení)
- nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů na místě) a jiné činnosti (turistika, míčové hry, sezónní činnosti)
- výtvarné vyjádření prožitků, koláže, práce s prstovými barvami, kresba, malba, vystřihování, lepení, nácvik básní a písní k tématu.

2. téma: RODINA

Cíl

- *naučit se žít ve skupině*

Obsah

- činnosti spojeny s prožíváním dějů i změn ve společnosti, ve které dítě žije
- vytváření základních návyků společenského chování
- učení se porozumět vztahům mezi lidmi, hodnotám, toleranci řešení situací, vzájemné pomoci a spolupráci
- vést děti k respektování domluvených pravidel chování ve vztahu k druhému
- seznámit děti s různými způsoby komunikace
- vést děti k aktivnímu poznávání okolního světa
- učit děti si vážit lidské práce, posilovat zájem dětí o pracovní činnosti, učit děti vzájemné spolupráci a pomoci
- poznávat své bydliště a jeho okolí, poznávat město, ve kterém žijí
- vnímat různorodost života na zemi, vytvářet u dětí povědomí o existenci jiných národů kultur
- posilovat v dětech radost z objevování, probouzet u dětí zájem o okolní svět

Naplňuje dílčí cíle:

- být citlivé ve vztahu k živým bytostem; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný
- navazuje kontakty s dospělými, komunikuje s nimi vhodným způsobem
- navazuje a udržuje dětská přátelství
- umí vést rozhovor (naslouchat, vyčkat až druhý domluví)
- vnímá, co si druhý přeje či potřebuje, má ohled na druhého a soucítí s ním
- uplatňuje své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učí se přijímat a uzavírat kompromisy, řeší konflikt dohodou

Rizika

- málo podnětné prostředí
- nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat prožitky
- nepřiměřené nároky na dítě
- nedostatek uznání
- nedostatek možností a příležitostí k poznávacím činnostem
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a realizovaného tématu
- nedostatek či zkreslení elementárních informací lidském těle

Nabídka činností a příležitostí

- hry a příležitosti, kde může dítě projevit vůli, spolupráci, své schopnosti
- korespondence s indickými dětmi
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům, spolupodílení se na tvorbě pravidel
- hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému, pomoci mu, vyřešit vzájemný
- spor
- aktivity přibližující mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost)
- společná setkávání, povídání, naslouchání druhému

3. téma: ZVYKY, TRADICE A OSLAVY

Cíle – porozumět společenskému světu, rozvoj aktivit

Obsah

- seznamování dětí s oslavami a tradicemi pomocí prožitků, příběhů a pohádek
- rozvíjení pozitivních vztahů ke kultuře a umění
- činnosti a situace spojené s uvědoměním a prožíváním své identity a osobních rolí, které dítě neustále prožívá a se kterými se setkává
- příprava na role a situace, se kterými se může v životě setkat
- vést děti k sounáležitosti s lidmi, naučit děti dělat si vzájemně drobné radosti
- povědomí o existenci jiných kultur a národností

Naplňuje dílčí cíle

- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- seznámení dětí s lidovými pohádkami a tradicemi v Čechách i ve světě
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vzbuzování pocitů radosti a pohody u dětí, rozvoj schopnosti sebeovládání
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností
- vyjádřit slovně, výtvarně, hudebně, pohybově i dramaticky své prožitky, představivost a fantazii a svoje zážitky zhodnotit (říci, co bylo zajímavé, co zaujalo, co se líbilo apod.)
- soustředit se na určitou činnost, udržet pozornost, dokončit práci
- chápat, že každý má v určité skupině svou roli, podle které je třeba se chovat
- sledovat děj a zachytit hlavní myšlenku příběhu
- vedení dětí chápat odlišnosti
- umět vyjádřit své pocity (soutit, radost, smutek, lásku, strach, spokojenost, odmítání)
- rozvíjení řečových a jazykových schopností
- posilování přirozených poznávacích citů
- dokázat rozlišovat vhodné a nevhodné chování

- osvojování schopnosti chránit své osobní soukromí a bezpečí ve vztazích
- rozvoj schopnosti se přizpůsobovat společenskému prostředí a jeho změnám
- rozvíjení jazykových a řečových schopností dětí
- dodržovat základní normy společenského chování a používat slova děkuji, promiň, odpouštím ti apod.
- rozvíjení prosociálního chování dětí
- seznámit děti se zvyky a tradicemi – Vánoce, Velikonoce, Masopust....
- umožňovat dětem zážitky s literaturou v průběhu celého dne, využívat texty k dramatizaci, k pohybu a pantomimě, procvičování kooperativního chování
- rozlišování dobra a zla
- podpora kladných mezilidských vztahů mezi dětmi navzájem, rozvoj kooperace u dětí
- prohlubovat poznatky o vhodném společenském chování při společenských akcích v MŠ i mimo ni
- osvojování si kultivovaného rozhovoru
- osvojování řečových dovedností dětí

Rizika

- málo podnětné prostředí
- nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat prožitky
- nepřiměřené nároky na dítě
- nedostatek uznání
- nedostatek možností a příležitostí k poznávacím činnostem
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a realizovaného tématu
- nedostatek či zkreslení elementárních informací lidském těle

Nabídka činností a příležitostí

- účast na kulturních akcích (Vítání občánků, Vánoce v domově pro seniory apod.)
- výtvarné, hudební, dramatické a sportovní aktivity
- návštěvy výstav a divadelních představení
- činnosti seznamující děti s různými zvyky a tradicemi běžnými v jeho i jiném kulturním prostředí
- příprava a realizace společných oslav (narozeniny, společný den, spaní v MŠ apod.)
- tvůrčí i receptivní činnosti (literární, výtvarné, dramatické a hudební činnosti)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

4. téma: ZMĚNY V PŘÍRODĚ

Cíle

- porozumět přírodnímu světu

Obsah

- naučit děti rozumět přírodě
- vytvořit jim odpovědný postoj k životnímu prostředí
- učit děti chránit a vnímat přírodu
- seznámit děti s tím, že vše má svůj řád a pravidla, všechno má svůj čas a svou hodnotu
- přiblížit dětem změny v přírodě
- podporovat u dětí vztah k přírodě

Naplňuje dílčí cíle:

- mít povědomí o rozmanitosti a různorodosti světa (přírody i lidí) → povědomí o existenci různých zemí, o planetě zemi, o vesmíru
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- rozvoj logického myšlení, pozorování zvědavosti dětí, zájmu, radosti z objevování
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- vytváření povědomí vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou
- vnímat různosti života na zemi, poznávat různé ekosystémy
- všimnout si změn počasí a změn v přírodě v souvislosti s ročním obdobím
- učení se slovně charakterizovat roční období a porovnávání je s ostatními
- chápání časových pojmů – části dne, týdne, roční období
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).
- vedení dětí ke společné účasti na činnostech
- vedení dětí k bezpečnosti při hrách v MŠ i venku
- Rozvoj schopnosti se přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- umožnit dostatečné pohybové aktivity všem dětem, rozvoj pohybových dovedností a schopností, ovládání pohybového aparátu
- podpora zájmu dětí o učení, o získání nových poznatků a zkušeností
- seznamování se životem ve městě a na vesnici, vnímání rozdílů

Rizika

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně
- nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat prožitky
- nepřiměřené nároky na dítě
- převaha zprostředkovaného poznání
- nedostatek možností a příležitostí k poznávacím činnostem
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a realizovaného tématu

Nabídka činností a příležitostí

- přirozené i zprostředkované poznávání přírody a jejích změn → živá a neživá příroda, rostliny a živočichové, podnebí, počasí, roční doba, svět
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstivelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí